

M. B.-N.

**"Grandes découvertes du XX siècle", L.
Reprince-Ringuet, Paris 1956 :
[recenzja]**

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 4/1, 225-226

1959

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

bitniejszych dziś konstruktorów Freyssineta pt. *Rola i cnoty konstruktora* oraz artykuł R. L'Hermite *Rola badań naukowych w rozwoju konstrukcji*.

E. O.

Aleksandr Stiepanowicz Popow w charakteristikach i wspomnianiach współczesników, Izdatielstwo Akademiï Nauk SSSR, Moskwa-Leningrad 1958, s. 454.

Instytut Historii Przyrodoznawstwa i Techniki Akademii Nauk ZSRR wydał obszerny zbiór materiałów i dokumentów dotyczących życia i działalności naukowej jednego z twórców łączności bezprzewodowej, A. S. Popowa.

Popow należy do licznego kręgu tych uczonych, których dzieło przez wiele lat było niedoceniane, a postać spychana w zapomnienie. Dziś nazwisko jego jest powszechnie znane, ale opracowanie pełnej monografii o nim napotyka na znaczne trudności. Jako krok wstępny ku temu celowi podjęto akcję zbierania wszelkich wiadomości o uczonym pozostawionych przez jego nauczycieli i towarzyszy pracy oraz nadsyłanych przez jego uczniów.

Uporządkowano też istniejące publikacje i dokumenty. Doprowadziło to do wydania książki redagowanej przez K. K. Baumgarta. Przeznaczona jest ona dla szerokiego kręgu czytelników, którym ukazuje sylwetkę Popowa na tle ogólnych stosunków w Rosji na przełomie wieku XIX i XX, rzucając światło na drogi, jakimi kroczyła wówczas rosyjska myśl naukowa.

Wydawcy liczą się z tym, że opublikowanie książki może się przyczynić do uzupełnienia przez czytelników podanych materiałów i jednocześnie do wykrycia ewentualnych istniejących nieścisłości.

S. F.

Grandes découvertes du XX siècle (oprac.) L. Leprince-Ringuet, Paris 1956; Larousse, s. 504.

Wspaniałe odkrycia w wielu dziedzinach współczesnego życia zaskakują i zdumiewają swą wszechstronnością i niezwykłością. Jednakże zagadnienia ściśle naukowe stanowiące punkt wyjścia przeobrażeń technicznych są znane tylko nielicznym: badaczom i naukowcom. Przeciętni ludzie pracujący w zawodach niezwiązanych bezpośrednio z wielkimi odkryciami ostatnich lat posiadają nader skromną znajomość tych spraw. Przystępne podanie skomplikowanych zagadnień naukowych z różnych dziedzin wiedzy nie jest łatwe, jest ono jednak konieczne dla zainteresowania ogółu w dokonujących się przemianach.

Autorzy doskonale wywiązują się z zadania i książka ich przedstawia ostatnie wielkie odkrycia naukowe z dziedziny: chemii, fizyki, astronomii itd. w formie zwięzłej, jasnej i zrozumiałej dla każdego. Poszczególne rozdziały książki opracowane przez wybitnych specjalistów podają nie tylko historię rozmaitych ostatnich osiągnięć naukowych, lecz również zakreślają perspektywę na przyszłość. Czytelnik może zaznajomić się ze wszystkimi współczesnymi

zagadnieniami naukowymi poczynawszy od badania materii i różnych rodzajów energii (słońca, przypraw morskich i energii nuklearnej) poprzez skomplikowane analizy prędkości i wyprawy w głąb oceanów aż do zagadnień współczesnej astronomii.

Indeks alfabetyczny terminów naukowych wraz z krótkimi objaśnieniami ułatwia zrozumienie poszczególnych zagadnień, a estetyczna forma graficzna i piękne ilustracje czynią z książki interesującą pozycję wydawniczą.

M. B.—N.

Z CZASOPISM

„Ruch Filozoficzny“ — kwartalnik założony przez Kazimierza Twardowskiego, wydawany przez Polskie Towarzystwo Filozoficzne. Redaktor: Tadeusz Czeżowski. Tom XVIII, nr 1—3. Toruń 1958, s. 135.

Kiedy w roku 1911 Kazimierz Twardowski zakładał we Lwowie „Ruch Filozoficzny“ uważał, że głównym zadaniem tego pisma winno być informowanie o wydarzeniach filozoficznych w Polsce i na świecie. Wychodził bowiem z założenia, że największą przeszkodą dzielącą ludzi jest brak wiadomości o sobie. Zgodnie z tym postulatem „Ruch“ starał się podawać możliwie jak najbardziej wyczerpujące dane nie tylko o życiu filozoficznym lecz również i kulturalno-naukowym. Nie trzeba bowiem zapominać, że podstawą całej działalności Twardowskiego było przekonanie, że badanie filozoficzne jest badaniem naukowym i że winno czynić zadość wymaganiom naukowego krytycyzmu i naukowej ścisłości.

Tę służbę łączenia przez informację pełnił „Ruch“ wiernie przez pierwsze lata swego istnienia, aż wybuch wojny w r. 1914 uniemożliwił wydawanie pisma. Potem, od roku 1918 aż do roku 1938 zeszyty „Ruchu“ pojawiały się w różnych odstępach czasu (przy czym roczniki ustąpiły miejsca tomom), aby w roku tym przekształcić się w wydawnictwo kwartalne. Wojna 1939 r. położyła kres tej pracy. Wznowiony w r. 1948 „Ruch Filozoficzny“ przestał się ukazywać w 1950 r. Po ośmiu latach milczenia czasopismo to ukazuje się teraz znowu: stanowi ono niezwykle cenne źródło informacji nie tylko dla filozofów, lecz także i dla historyków kultury i nauki. Obecna redakcja pozostała bowiem wierna ogólnym postulatom Założyciela czasopisma, tj. wspomnianemu wyżej wymogowi naukowości badań filozoficznych.

Główny zrab zeszytu stanowią rubryki informacyjne: przegląd czasopism obejmuje 15 tytułów wydawnictw krajowych i zagranicznych, a zapiski bibliograficzne znakomicie ułatwiają orientację w tak dziś obfitym dorobku naukowym. Historyk nauki znajdzie najwięcej informacji w dziale zatytułowanym „filozofia nauki“, lecz także i inne działy — mniej lub więcej pokrewne — zawierają szereg tytułów dzieł mogących wzbudzić zainteresowanie z punktu widzenia dziejów poszczególnych dyscyplin naukowych lub problematyki ogólnej.

Obok rubryk informacyjnych czasopismo zamieszcza na czele każdego zeszytu krótkie artykuły na temat aktualnych zagadnień filozoficznych oraz